

PERSONALITĂȚI DE VAZĂ ALE INTELECTUALITĂȚII TEHNICE DIN BASARABIA

*„Faptele neridicate în cuvânt, se cufundă în uitare”
(Pindar – poet teban a.521-441 î.e.n.)*

Dumitru MANGERON – un profesor între profesori

În ziua de 28 noiembrie 1906 într-o modestă cameră a unui modest apartament dintr-o locuință a statului atașată depoului de locomotive ale căilor ferate din or. Chișinău s-a născut Dumitru Mangeron. Primele 2 clase primare tânărul Mangeron le absolvește la Ungheni, unde între timp familia trecuse cu traiul. Ultimele clase primare le frecventează la o școală din Chișinău, făcând naveta Ungheni – Chișinău. În a. 1916, în urma susținerii cu brio a examenului de admitere, devine elev al prestigiosului liceu „Alec Russo” din Chișinău. Dacă n-ar fi fost ajutorul dezinteresat din partea conducerii și profesorilor liceului (între timp tatăl său decedase în urma unui atac de cord) Dumitru Mangeron n-ar fi fost în stare să-și termine studiile. La 1923 tânărul D.Mangeron devenise o personalitate a liceului. Susține cu brio bacalaureatul, uimindu-și încă odata profesorii prin profunzimea și diversitatea cunoștințelor. Din cauza greutăților financiare tânărul D.Mangeron a fost nevoit să-și amâne studiile universitare, angajându-se în postul de laborant la laboratorul de fizică și chimie a liceului său.

În a. 1926 devine în urma examenului de admitere student al universității „Al.I.Cuza” din Iași, facultatea de științe, secția Matematică. Studentul de excepție D.Mangeron a fost foarte sârguincios. Deja în a. 1929 – ultimul an al studiilor sale universitare a fost numit asistent suplinitor la catedra de matematici, iar în a. 1930, la numai 23 de ani devine cadru universitar recunoscut. În același an a primit o bursă de studii de perfecționare la Universitatea din Neapole, avându-l ca profesor pe Mauro Picone, pe care avea să-l considere mentorul său spiritual. Aici tânărul doctorand Mangeron în numai 2 ani reușește să definitiveze o excepțională teză de

doctorat. Revenind după efectuarea unui scurt stagiul de perfecționare la Universitatea din Gotinghen din Germania, în țară proaspătul doctor în științe matematice D.I.Mangeron își continuă activitatea universitară mai întâi ca șef de lucrări și apoi în calitate de conferențiar la catedra de Analiză Matematică la facultatea de Matematică a Universității din Iași. În a. 1937 este transferat la Școala Politehnică „Gh.Asachi”, nou formată în funcția de conferențiar la disciplina de Matematici Generale. Mutată în a. 1941 printr-o decizie abuzivă la Cernăuți, mai apoi în 1944-1945 transferată la Turnu Severin în urma invaziei comuniste, în a 1945 Politehnica revine la Iași. În a. 1946 apar primele numere ale Buletinului Școlii Politehnice (mai apoi al Institutului Politehnic) înființat prin concursul direct al lui Mangeron. Fiind șef de catedră a pus bazele unui nucleu de cercetare matematică în școala politehnică.

După anul 1955 – an în care numele profesorului devenise deja un nume cunoscut în lumea științifică internațională – începe să se manifeste o oarecare atitudine îngăduitoare din parte autorităților comuniste, fapt care s-a reflectat imediat asupra situației sale sociale, care a început să se amelioreze. În 1956 e învrednicit de titlul științific de doctor docent, în a. 1966 – de dreptul de conducere a doctoranzilor (la vârsta de 60 de ani) în specialitatea „Mecanica tehnică și vibrații”. Această întârziere se explică prin prigonirea și ostracizarea lui pe parcursul întregii vieți de conducerea comunistă. Doar faptul că D.Mangeron devenise savant notoriu recunoscut la scară internațională, l-a scăpat de represiuni mai crude din partea autorităților. În calitate de profesor invitat în perioada 1955-1976 (până la pensionare) a vizitat prestigioase universități din diverse țări (U.R.S.S., Ungaria, RFG., Franța, SUA, Canada, Brazilia). Din a. 1982 i s-a refuzat ieșirea din hotarele țării.

Va urma

Rubrică susținută de Valeriu Dulgheru